

NOTA VAN ZIENSWIJZEN PARTICIPATIEVERORDENING

GEMEENTE HEEZE-LEENDE

I LEESWIJZER

Voor u ligt de nota van zienswijzen van de Concept-Participatieverordening.

Tervisielegging

De concept-participatieverordening heeft met ingang van 4 december 2025 tot en met 9 januari 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode konden inwoners, maatschappelijke partijen, ondernemers en andere in de gemeente belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen een zienswijze indienen.

Deel II van deze nota bestaat uit een overzicht van alle zienswijzen. Om de zienswijzen te kunnen onderscheiden heeft iedere zienswijze een nummer gekregen.

In **deel III** komt de inhoud van de zienswijzen aan de orde. Per zienswijze wordt opgenomen:

- In de linker kolom een samenvatting van de inhoud van de zienswijze. Om naast de verschillende onderwerpen in één zienswijze te kunnen onderscheiden heeft elke deelreactie een letter gekregen.
- In de middelste kolom per reactie de reactie van gemeentewege hierop.
- In de rechterkolom is aangegeven of de reactie aanleiding heeft gegeven tot het wijzigen van de concept-verordening. Wijzigingen zijn **cursief** weergegeven.
- Wanneer in de rechterkolom het volgende teken is opgenomen: “-“ heeft deze reactie geen aanleiding gegeven tot aanvulling of aanpassing van het concept. En “+” geeft aan dat de reactie wel aanleiding heeft gegeven tot aanvulling of toepassing van het concept.

De ingediende zienswijzen worden in deze nota samengevat weergegeven. Dit betekent niet dat die onderdelen van de zienswijze die niet expliciet worden genoemd, niet bij de behandeling zouden zijn betrokken. De zienswijzen zijn in hun geheel bekeken.

In **deel IV** zijn de ambtshalve wijzigingen verwoord.

II OVERZICHT ZIENSWIJZEN

De Concept-Participatieverordening heeft met ingang van 4 december 2025 tot en met 9 januari 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode konden inwoners, maatschappelijke partijen, ondernemers en andere in de gemeente belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen een zienswijze indienen.

Van deze mogelijkheid hebben in totaal 4 organisaties/personen gebruik gemaakt. Wij bedanken de indieners van deze zienswijzen hartelijk voor de getoonde betrokkenheid bij de participatieverordening die erop is gericht om kaders en voorwaarden voor samenwerking tussen gemeente en inwoners, (sociaal)ondernemers, maatschappelijke partijen (en andere bestuursorganen) te regelen. Een belangrijke voorwaarde voor een goede samenwerking is dat duidelijk is wat partijen over en weer van elkaar mogen verwachten en dat dus bewuste keuzes worden gemaakt in het doel en de vorm van participatie. Het doel van de verordening is het bieden van een kader bij het maken van die keuzes of deze kaders helpen verduidelijken door deze, waar nodig, mee te nemen in de verordening. Het uiteindelijke doel is dat het eindresultaat van beleid en projecten wordt verbeterd en dat de samenwerking tussen gemeente en inwoners, (sociaal)ondernemers en maatschappelijke partijen wordt versterkt.

Uit de zienswijzen is gebleken dat er bij bedrijven/ ondernemers zorgen zijn over de mate waarin de participatieverordening hen de ruimte biedt om ook te kunnen participeren, dan wel bij te dragen aan oplossingen voor programma's van de fysieke leefomgeving. Inmiddels is de participatieverordening die ter vaststelling gaat worden aangeboden geregeld dat belanghebbenden zoals inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen en andere overheden, al in een vroeg stadium betrokken moeten worden bij de voorbereiding van een besluit tot wijzigen en/of vaststellen van een omgevingsvisie, omgevingsplan of programma's.

De komende twee jaren willen we zoveel als mogelijk, in diverse beleidsdomeinen, samen met inwoners, initiatiefnemers, partners en andere stakeholders inzetten op het samen - (be)oefenen - leren – verbeteren van de participatie.

Nr.	Zaaknummer	Naam inwoner/organisatie die een zienswijze heeft ingediend	Penvoerder
1	447295	De ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen'	Ruud Klein Hofmeijer Opgavemanager VNO-NCW Co-creatie
2	449016	Dorpsraad Leende, Kernraad Strijp en Dorpsraad Sterksel	in gezamenlijkheid opgesteld
3	451246	Vereniging Voor Natuur- En Milieu Educatie (IVN)	
4	451415	Mevr. B. van Zijl	

III ZIENSWIJZEN EN REACTIE VAN GEMEENTE

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>1. Penvoerder: Opgavemanager VNO-NCW Co-creatie namens de ondernemers van ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen'</p>		
<p>a. Namens de ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen' spreekt penvoerder de bezorgdheid uit over de beperkte zichtbaarheid en betrokkenheid van (deze) ondernemers in het participatietraject rondom de nieuwe participatievisie, -aanpak en participatieverordening van de Gemeente Heeze-Leende. Dit, terwijl de 'Wet Versterking Participatie' juist beoogt dat "meer invloed van meer inwoners én ondernemers" leidt tot beter passend beleid.</p>	<p>De <u>Wet Versterking Participatie</u> regelt dat het decentraal bestuur inwoners in staat stelt te participeren bij <i>de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid</i>. De nadruk ligt hier op inwoners (en maatschappelijk partijen die ten gunste van inwoners werken). Zo kan het beleid beter aansluiten op de leefwereld van inwoners en zo, beter passend worden gemaakt. Ook wordt het uitdaagrecht opgenomen in de participatieverordening en de gemeente Heeze-Leende kiest ervoor om Overheidsparticipatie te regelen (waarbij het initiatief van inwoners en maatschappelijke partijen komt).</p> <p>De participatieverordening vervangt de inspraakverordening 2010 en regelt de inspraak bij de voorbereiding van beleid en besluitvorming in hoofdstuk 3, artikel 8. Bedrijven zijn expliciet doelgroep van de inspraak.</p> <p>Daarnaast in de inbreng van bedrijven ook expliciet geregeld bij de voorbereiding van de vaststelling en/of wijziging* van de omgevingswetinstrumenten waar de gemeente initiatiefnemer is:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de omgevingsvisie (art. 3.1 Omgevingswet); b. programma's (art. 3.4 Omgevingswet); c. het omgevingsplan (art. 2.4 Omgevingswet). <p>Zodra daarvan sprake is zal de gemeente u - waar relevant - volgens haar eigen <u>participatiebeleidskader</u> (moeten) betrekken zoals opgenomen is het Omgevingsbesluit.</p> <p>* niet bij technische wijziging</p>	<p>-</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>b. Ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen' onderschrijven de ambitie van de gemeente om te werken aan sterke en leefbare dorpen en buitengebieden, met duurzame betrokkenheid van de samenleving. Zij willen nadrukkelijk ook zelf een rol spelen in de toekomst van hun eigen bedrijventerrein en zien zichzelf als een belangrijk onderdeel van die lokale leefomgeving, onder meer vanwege hun bijdrage aan werkgelegenheid, bereikbaarheid, veiligheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat."</p>	<p>De ruimte om als stakeholder/participant betrokken te zijn bij het werken aan sterke en leefbare dorpen en buitengebieden is sowieso geregeld in de Omgevingswet. Hetzelfde geldt voor uw betrokkenheid bij de vitalisering van bedrijventerreinen en het bijdragen van bedrijven aan belangrijke thema's en programma's zoals werkgelegenheid, bereikbaarheid, veiligheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.</p> <p>De gemeente is wettelijk verplicht om participatie te regelen voor drie kerninstrumenten van de Omgevingswet: de omgevingsvisie, (art. 3.1 Omgevingswet); b. programma's (art. 3.4 Omgevingswet); c. het omgevingsplan (art. 2.4 Omgevingswet).</p> <p>In de eerdere, ter inzage voorgelegde verordening was er geen koppeling gemaakt met bovengenoemde omgevingswet-instrumenten waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor het regelen van de participatie.</p> <p>In de nu ter vaststelling voor te leggen versie wordt het bestuur voorgesteld om de koppeling wel te maken (<i>artikel 2 lid 5 en 6 en artikel 14 en 15</i>). Dit maakt het zowel voor de gemeente als voor participanten (en nadrukkelijk ook bedrijven) overzichtelijker. Het beleidskader waaraan de participatie bij de Omgevingswet(-instrumenten) moet worden getoetst is al in 2023 vastgesteld. <u>Beleidsnota Participatie Omgevingswet</u>.</p>	<p>-</p>
<p>c. Ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen' geven aan: "Hoewel wij de ambities van de gemeente om participatie te versterken onderschrijven, merken wij dat het bedrijventerrein tot nu toe geen herkenbare rol heeft gekregen in de aanpak, terwijl onze kennis en ervaring relevant zijn voor thema's als mobiliteit, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, energie en duurzaamheid."</p>	<p>Uw inbreng van kennis en ervaring voor de door u genoemde thema's binnen de fysieke leefomgeving zijn en blijven nog steeds mogelijk (Omgevingswet). Wellicht wordt in de toekomst overzichtelijker door de hierboven eerder beschreven koppeling van de participatie van de omgevingswet-instrumenten met de participatieverordening.</p>	<p>- n.v.t.</p>
<p>d. Ondernemers van bedrijventerrein 'De Poortmannen' verzoeken om gerichte uitnodigingen voor vervolgbijeenkomsten, een vaste</p>	<p>Uw verzoek om als collectief van bedrijven om tijdig te worden betrokken bij beleid dat uw bedrijventerrein raakt, is en blijft mogelijk. Dit is geregeld in de inspraakprocedure, artikel 8 van de participatieverordening. Aanvullend geldt dat</p>	<p>-</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>vertegenwoordiging in relevante overlegstructuren én een gezamenlijke verkenning van passende participatievormen, zodat wij niet alleen geïnformeerd worden maar ook daadwerkelijk kunnen meebeslissen en meedoen bij beleid dat ons bedrijventerrein raakt. Wij zijn bereid constructief samen te werken, mits dit gebeurt op basis van gelijkwaardigheid, duidelijke rollen en heldere terugkoppeling. heeze-leende.nl+1</p>	<p>(de herziene en nu ter vaststelling aan te bieden) participatieverordening voorziet in participatie bij de Omgevingswet-instrumenten zoals dat is vastgelegd in de beleidslijnen uit de “<u>Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023</u>” waarin de mogelijke participatievormen en keuzes van participatieniveaus (treden 1 tot en met 5 van de participatieladder) worden genoemd.</p>	
<p>2. Dorpsraad Leende, Kernraad Strijp en Dorpsraad Sterksel</p>		
<p>a. De kern van de gemeenschappelijk zienswijze van - de dorps- en kernraden Leende, Strijp en Sterksel - is gericht op het niet van toepassing verklaren van de participatieverordening voor het regelen van inwonersparticipatie bij de Omgevingswet-instrumenten waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de participatie: “Met het definitieve concept verdwijnt participatie in het kader van de omgevingswet nu ineens voor een periode van twee jaar uit deze verordening”. En: “Dat raakt belangrijke concrete initiatieven zoals het Centrumplan Leende, 50 woningen in Leende vóór 2030 en in Sterksel o.a. de gebiedsnotitie Vlaamseweg en de woningen op Kloosterhoeve.”</p>	<p>De door u genoemde initiatieven (in/voor de fysieke leefomgeving) zijn geen initiatieven van de gemeente. Voor zulke initiatieven (niet van de gemeente) is een koppeling van de participatieverordening aan de Omgevingswet-instrumenten niet aan de orde. Namelijk alleen voor de eigen initiatieven en voor de Omgevingswet-instrumenten (Omgevingsvisie, Omgevingsplannen en Programma’s) is de gemeente verantwoordelijk om participatie te regelen. Daarentegen is de initiatiefnemer (en vergunning-aanvrager), zelf verantwoordelijk voor het regelen van de participatie. Dat wordt dan ook <u>niet</u> geregeld in de (nu herziene) verordening. De gemeente Heeze-Leende heeft al in 2023 voor initiatiefnemers een Handreiking Participatie opgesteld. Deze handreiking voor het regelen van de <u>participatie door initiatiefnemers</u> is opgenomen als <u>bijlage bij de Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023</u>.</p>	<p>-</p>
<p>b. De inbreng vanuit kernraad en dorpsraden wordt zo op een nog lager pitje gezet. Dat valt o.i. niet te rijmen met het grote belang dat het college zei te</p>	<p>De inbreng van de kernraad en de dorpsraden wordt zeker niet op een lager pitje gezet. Zoals gezegd, hebben initiatiefnemers in de fysieke leefomgeving een eigen participatie verantwoordelijkheid. Daarnaast is vanuit de participatieverordening - binnen de financiële mogelijkheden en aanwezige</p>	<p>-</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
hechten aan participatie als speerpunt in de bestuurlijke visie 2030.	capaciteit van de gemeente - nog de optie van overheidsparticipatie (artikel 9 t/m 11 in de herziene, ter vaststelling aan te bieden verordening).	
<p>c. De reikwijdte van de verordening ging bovendien verder dan het woon- en leefklimaat binnen de omgevingswet. De participatie zou ook gaan gelden voor andere terreinen, zoals het sociaal-cultureel domein.</p>	<p>Van het omgekeerde zou sprake kunnen zijn: de participatieverordening regelt in eerste instantie inwonersparticipatie bij de totstandkoming van beleid, het uitvoeren van beleid en het evalueren daarvan. Het gaat dus om gemeentelijk beleid waarvoor de gemeente de participatie moet regelen. Verder regelt de verordening ook het uitdaagrecht en overheidsparticipatie.</p> <p>En omdat de gemeente ook verantwoordelijk is voor het regelen van de participatie bij de voorbereiding (van) het vaststellen of wijzigen van de omgevingswet-instrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's) hebben we in eerdere participatieverordening waaraan u heeft meegewerkt, voorgesteld om de koppeling te maken met inwonersparticipatie. Helaas bleek dat niet zomaar te kunnen. De regels van de Omgevingswet gaan namelijk voor op die van de gemeentelijke verordening. Volgens de Omgevingswet moet de gemeente de participatie regelen voor de 3 kern-instrumenten (omgevingswet, omgevingsplan, programma's (zie ook hierboven bij vorige zienswijze). En hier gaat het om het regelen van de vroegtijdige participatie door de gemeente bij: de voorbereiding, wijziging en vaststelling van deze omgevingswet-instrumenten. Zie ook antwoord op f hieronder.</p>	-
<p>d. De redenen om participatie juist bij alle omgevingszaken voor een periode van twee jaar uit te sluiten ontgaat ons. Het is ons bekend dat de capaciteit van de gemeente beperkt is. Er zijn in de verordening dan ook voldoende waarborgen en vrijwel overal 'kan-bepalingen' opgenomen; geen dwingende regels, juist om te voorkomen dat dit traject onbedoeld zou kunnen ontsporen.</p>	<p>Het is tijdens het participatietraject van het schrijven van de verordening nooit de bedoeling geweest om de participatie voor <u>alle</u> omgevingszaken te regelen. En mede door de verwarring en de ontstane indruk van 'het op één hoop gooien van alles', is de keus gemaakt om de verordening - zonder de koppeling met de omgevingswet-instrumenten - ter inzage te leggen. Zo kon tijd worden gewonnen om scherp te krijgen wat (juridisch) wel en/of niet kan/juist is, én het bestuurlijk traject van vaststelling op de juiste wijze (met inspraak) te kunnen doen. Het klopt dat er in meerdere artikelen van diverse participatiemogelijkheden, zoals u het formuleert 'kan-bepalingen' en ook 'binnen de mogelijkheden van de gemeente' geformuleerd staat. En dat blijft zo om de redenen die u zelf aangeeft. De gemeente doet wat kan en past (zie toelichting bij de verordening).</p>	-

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>e. “Wij roepen de raad daarom op om participatie binnen onze gemeente juist nú een serieuze kans te geven en níét akkoord te gaan met het voorstel om alle omgevingszaken gedurende 2 jaren uit te sluiten. Dat kan door de verordening in de eerdere volledige reikwijdte en samenhang te herstellen.”</p>	<p>Zoals hierboven is aangegeven, is het de bedoeling om de gemeenteraad te vragen om de participatieverordening vast te stellen. Hierin wordt de koppeling met de Omgevingswet op deze wijze gemaakt: <i>“Deze verordening is van toepassing op participatie bij de voorbereiding van het vaststellen of wijzigen* van gemeentelijke instrumenten onder de Omgevingswet: Omgevingsvisie, omgevingsplan en programma’s.”</i> Dit is geheel in lijn met de wettelijke plicht voor de gemeente om de participatie te regelen als initiatiefnemer. Daarbij blijft het vastgestelde participatiebeleid “<u>Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023</u>” van kracht voor het regelen van <u>de participatie</u>. In <u>artikel 15 lid 1</u> van de verordening wordt dit als volgt geborgd: “Het bestuursorgaan volgt de <u>Beleidsnota Participatie Omgevingswet Heeze-Leende</u> bij participatie voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet, waarvoor de gemeente de participatieplicht draagt: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma’s.”</p> <p>Door participatie bij deze kerninstrumenten in de verordening te regelen (met behulp van het bestaande beleidskader uit 2023), ontstaat één herkenbare werkwijze, worden verwachtingen beter gemanaged en wordt de participatie (zo veel mogelijk) uniform, transparant en navolgbaar ingericht.</p> <p><i>* gaat niet op bij een technische wijziging</i></p>	<p>n.v.t.</p>
<p>f. “In goed overleg met ons en andere participatiepartners kan dan conform artikel 2.4 tijdens de pilot bekeken worden welke onderwerpen onder de omgevingswet zich het best lenen om het werken met participatie gaandeweg samen in de vingers te krijgen.”</p>	<p>In de eerste versie van de verordening waarnaar u verwijst, werd inwonersparticipatie - geregeld in hoofdstuk 2 - (expliciet) van toepassing verklaard op de Omgevingswet-instrumenten (waar de verantwoordelijkheid voor het regelen van de participatie bij de gemeente ligt).</p> <p>Deze koppeling met inwonersparticipatie zou betekenen dat de gemeente de participatie <i>niet alleen</i> bij de voorbereiding van het vaststellen of wijzigen, <i>maar ook</i> bij de uitvoering en evaluatie van de omgevingsvisie, programma’s of een omgevingsplan zou (moeten) regelen. Dit staat echter in spanning met het <u>Omgevingsbesluit</u> die vooraat: artikelen 10.7 lid 2, 10.8 lid 2 en 10.2 lid 2.</p> <p>De gemeente heeft voor de wijze waarop invulling is gegeven aan participatie</p>	<p>-</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
	<p>een <u>motiveringsplicht</u>. Hierin wordt gesteld dat: bij de voorbereiding van het vaststellen of wijzigen van een omgevingsvisie, een programma of een omgevingsplan, de gemeente (achteraf) aan moet geven (motiveren) hoe invulling is gegeven aan het decentrale participatiebeleid over het betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties (en andere bestuursorganen).</p> <p>Bovendien zou de gemeente bij koppeling met inwonersparticipatie afwijken van haar bestaande beleid zoals vastgelegd in de <u>beleidsnota</u> wat weer als toetsingskader dient voor de motivatieplicht van het Omgevingsbesluit waarin de gemeente moet aangegeven hoe uitvoering is gegeven aan het eigen participatiebeleid.</p> <p>In <i>artikel 2 lid 4 sub d</i> staat nu, in lijn met bovenstaande: “Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen bevoegdheden, op welke wijze en in welke mate, participatie plaatsvindt bij de voorbereiding van het vaststellen of wijzigen van de gemeentelijke omgevingswet-instrumenten: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's.”</p>	
<p>3. IVN-VERENIGING VOOR NATUUR- EN MILIEU EDUCATIE afdeling Heeze-Leende</p>		
<p>a. IVN geeft na een betoog over negatieve en positieve ervaringen met de gemeente op het gebied van participatie aan, blij te zijn dat hun pleidooi om participatie bij het ontwikkelproces van de participatieverordening daadwerkelijk toe te passen werd gehonoreerd. En dat zij samen met andere partners volop verbetervoorstellen hebben kunnen aanreiken.</p> <p>Maar, over het definitieve concept (bij de ter inzagelegging) zijn ze teleurgesteld. <i>“Want het college heeft de hele Omgevingswet, dus ook de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de Programma’s en de uitwerking in Gebiedsvisies</i></p>	<p>In de concept participatieverordening die ter inzag is gelegd, is de koppeling van de verordening met de gemeentelijke Omgevingswet-instrumenten inderdaad losgelaten. In die versie was de koppeling met inwonersparticipatie - hoofdstuk 2 van de verordening expliciet gemaakt. Dat zou echter betekenen dat de gemeente de participatie <i>niet alleen bij</i> de voorbereiding van het vaststellen of wijzigen, <i>maar ook bij</i> de uitvoering en evaluatie van de omgevingsvisie, programma’s of een omgevingsplan zou (moeten) regelen. En dit betekent ook dat er zou worden afgeweken van het bestaande beleid zoals vastgelegd in de ‘Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023’ Dit staat echter in spanning met het <u>Omgevingsbesluit</u> dat voorgaat: artikelen 10.7 lid 2, 10.8 lid 2: de gemeente moet bij de vaststelling/wijziging van gemeentelijke omgevingswet-instrumenten wel altijd rekening houden met de motiveringsplicht van het Omgevingsbesluit.</p>	<p style="text-align: center;">+</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p><i>compleet uit dit concept geschrapt.</i></p>	<p>Met andere woorden: bij de wijziging of vaststelling van de omgevingsvisie, een programma en het omgevingsplan, dient te worden aangegeven hoe uitvoering is gegeven aan het eigen participatiebeleid.</p> <p>De verordening is inmiddels herzien. Het college wordt geadviseerd, gemeenteraad te vragen om de participatieverordening vast te stellen waarin de koppeling met de gemeentelijke Omgevingswet-instrumenten op deze wijze wordt gemaakt: “Deze verordening is van toepassing op participatie bij de voorbereiding van het vaststellen en wijzigen* van de gemeentelijke instrumenten onder de Omgevingswet: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma’s.” Dit is geheel in lijn met de wettelijke plicht voor de gemeente om de participatie te regelen als initiatiefnemer. Daarbij blijft het vastgestelde participatiebeleid “Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023” van kracht voor het regelen van de participatie. In artikel 15 lid 1 van de verordening wordt dit als volgt geborgd: “Het bestuursorgaan volgt de Beleidsnota Participatie Omgevingswet Heeze-Leende bij participatie voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet, waarvoor de gemeente de participatieplicht draagt: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma’s.”</p> <p>Door participatie bij deze kerninstrumenten in de verordening te regelen ontstaat één herkenbare werkwijze, worden verwachtingen beter gemanaged en wordt de participatie (zo veel mogelijk) uniform, transparant en navolgbaar ingericht.</p> <p>Het is tijdens het participatietraject van het schrijven van de verordening overigens nooit de bedoeling geweest om de participatie voor alle omgevingszaken te regelen. <i>* gaat niet op bij een technische wijziging</i></p>	
<p>b. Met het schrappen van de Omgevingswet met alles wat eraan vastzit uit het ontwerp voor deze verordening, is het ambitieniveau fors gedaald. De wet ‘Versterking van participatie op decentraal niveau’ dreigt op deze manier in Heeze-Leende uit</p>	<p>Met de herziene participatieverordening worden de door u aangegeven zorgen opgelost. Participatie bij de voorbereiding van een wijziging of de vaststelling van gemeentelijke omgevingswet-instrumenten wordt, naast het uitdaagrecht en (andere vormen van) overheidsparticipatie geregeld in de verordening. Bij de invulling daarvan, blijft de motiveringsplicht van het Omgevingsbesluit en ook</p>	<p style="text-align: center;">+</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>te pakken als een verzwakking. Want zo zijn er alleen pilots mogelijk met de twee nieuwe zijtakken van participatie: het uitdaagrecht en de overheidsparticipatie. Maar de hoofdzaak, inwonersparticipatie in het kader van de Omgevingswet, waaronder ook het van meet af aan betrekken van organisaties en bedrijven bij nieuwe ontwikkelingen in onze woon- en leefomgeving, wordt hierdoor uitgesloten van deze nieuwe aanpak.</p>	<p>de 'Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023' van kracht. Daarmee blijft het principe van vroegtijdige participatie van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bestaan. Daarnaast blijft het mogelijk om gebruik te maken van het inspraakrecht. Dit wordt geregeld in hoofdstuk 3 artikel 8 van de verordening die de oude inspraakverordening vervangt.</p>	
<p>c. Er was in de ontwerp-verordening waaraan we bijgedragen hebben, al rekening gehouden met een stapsgewijze ontwikkeling. Daarom was ook in vrijwel alle bepalingen opgenomen dat de gemeente per onderwerp kon kiezen óf en met welke diepgang participatie van toepassing zou zijn. Bij vrijwel elk artikel is een keuzemogelijkheid opgenomen. Bovendien kan de gemeente, indien nodig, altijd afwijken van de verordening. Daarmee is ingezet op maatwerk met voldoende waarborgen waardoor de beoogde participatie zich stap voor stap kan ontwikkelen en eigenlijk nooit kan mislukken.</p>	<p>Dit principe van doen wat kan en past binnen de mogelijkheden van de gemeente, blijft in (de herziene) verordening het uitgangspunt. In de periode van oefenen, leren en verbeteren willen we verschillende manieren van participatie uitproberen en hiervan leren en steeds beter worden. Dit willen we - - waar mogelijk en haalbaar - ook doen bij de voorbereiding van het vaststellen en wijzigen van de instrumenten van de Omgevingswet waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de participatie (zie toelichting bij de verordening).</p> <p><i>* gaat niet op bi een technische wijziging.</i></p>	-
<p>d. Daarom geven wij een constructief en weloverwogen advies: herstel de participatieverordening in haar oorspronkelijke, samenhangende en volledige reikwijdte, zodat participatie onder de Omgevingswet daadwerkelijk de plek krijgt die eerder beleidsmatig is toegezegd en die onze gemeente verder kan brengen. Wij</p>	<p>Uw advies wordt kan niet volledig worden overgenomen in de definitieve participatieverordening waarvoor het college wordt gevraagd, deze ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad op 9 maart 2026. De reden is dat er al werd gewerkt aan een herziene versie van de verordening. En ook omdat het herstel over de volledige reikwijdte om meerdere redenen niet bijdraagt aan een eenduidige participatie en mogelijk zelfs (juridisch) strijdig zou</p>	+/-

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
<p>blijven graag bereid om hierover mee te denken en samen te werken aan uitvoering van participatie die recht doet aan zowel ambitie als de mogelijkheden in de praktijk.</p>	<p>zijn met hetgeen het Omgevingsbesluit vraagt. In deze nota is dit ook toegelicht bij het beantwoorden van andere ingediende zienswijzen. Uiteindelijk wordt het zo geregeld in de herziene verordening: het bestuursorgaan volgt de 'Beleidsnota Participatie Omgevingswet Heeze-Leende 2023' bij de participatie voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet, waarvoor de gemeente de participatieplicht draagt: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's. De motiveringsplicht vanuit het Omgevingsbesluit is en blijft van kracht.</p>	
<p>4. Inwoner: mevrouw B van Zijl</p>		
<p>a. De participatieverordening beschrijft zorgvuldig wat participatie is, welke participatievormen mogelijk zijn en hoe participatieprocessen verlopen (participatieplan, participatieladder, eindverslag). Juridisch en procedureel is dit correct en in lijn met de wet. Wat echter ontbreekt in de verordening, is een duidelijke positionering van participatie binnen het gemeentelijk bestuur. De verordening maakt niet expliciet welke rol participatievormen vervullen in het bestuurlijke geheel, in welke beleidsfasen zij worden ingezet en hoe hun inbreng structureel wordt meegenomen in bestuurlijke afwegingen. Dit wordt zichtbaar bij het voorbeeld van kinderpaticipatie.</p>	<p>U geeft aan de bestuurlijke positionering van de participatie te missen binnen het gemeentelijk bestuur. Hieronder een overzicht van hoe dat is geregeld. De gemeentelijke bestuursorganen zijn verantwoordelijk voor het regelen van de inwonersparticipatie bij alle fasen van beleid en in alle beleidsdomeinen. Bestuursorganen hebben ook een eigen rol bij de participatie bij het voorbereiden van besluiten voor het wijzigen van de gemeentelijke omgevingswet-instrumenten: omgevingsvisie en programma's (het college van B en W) en omgevingsplan (de gemeenteraad).</p> <p>Het bestuursorgaan, <i>de gemeenteraad</i> stelt de verordening vast en het <i>college van Burgemeester en Wethouders</i> (B en W) heeft een zorgplicht voor het uitvoeren daarvan.</p> <p>In artikel 2 van de participatieverordening staat wat het doel is van de verordening en wat de rol van het bestuursorgaan is. Het bestuur maakt het via de verordening ook mogelijk dat inwoners gebruik kunnen maken van het uitdaagrecht en van overheidsparticipatie. Bij die vormen van participatie ligt het (inwoners of maatschappelijk) initiatief niet bij de gemeente en daarmee heeft het bestuur ook niet de verantwoordelijkheid om de</p>	<p>-</p>

Verkorte weergave reactie	Reactie van gemeente	Verwerkt in de Participatieverordening
	participatie te moeten regelen. Wel mag het bestuur worden uitgenodigd om te participeren, bijvoorbeeld in de vorm van ondersteuning (vandaar Overheidsparticipatie).	
<p>b. De verordening benoemt een kinderraad als mogelijke participatievorm. Daarmee is duidelijk dat kinderraad een adviserende rol kan hebben richting het gemeentebestuur (trede 3 van de participatieladder). Het gemeentebestuur kan dit advies vragen en meewegen. Tegelijkertijd is nergens vastgelegd: wanneer de kinderraad wordt betrokken; bij welke typen besluiten; in welke fase van beleid (voorbereiding, uitvoering, evaluatie); en of deze betrokkenheid structureel of slechts incidenteel is. Daardoor blijft de kinderraad bestuurlijk gezien een optionele, ad-hoc inzetbare vorm, terwijl participatie wettelijk is verankerd als een structureel onderdeel van bestuurlijk handelen.</p>	<p>De verordening benoemt de kinderraad als een voorbeeld van maatschappelijke initiatief (=Overheidsparticipatie). Het uitwerken tot een initiatiefvoorstel wordt zo aangemoedigd, maar het initiatief ligt bij de indiener die een plan/voorstel moet maken van hoe het dan werkt, wanneer wat gebeurt etc.</p> <p>Het klopt dat inwonersparticipatie (hoofdstuk 2 van de verordening) wettelijk is verankerd als een structureel onderdeel van het bestuurlijk handelen. Zie punt a. Voor het recht om de gemeente uit te dagen en voor inwoners- en maatschappelijk initiatief ligt het initiatief en de verantwoordelijkheid voor het regelen van de participatie niet bij de gemeente. Wel moet het bestuur het regelen dat er gebruik kan worden gemaakt van de mogelijkheid om een initiatief- of een uitdaagvoorstel in te kunnen dienen, en dat doet ze in de verordening (hoofdstuk 4 Overheidsparticipatie en hoofdstuk 6 Uitdaagrecht). Zoals in de toelichting te lezen is, doet de gemeente wat kan en past binnen haar financiële mogelijkheden en ambtelijke capaciteit.</p>	-
<p>c. De participatieverordening laat zien wat er aan participatie mogelijk is, maar maakt onvoldoende duidelijk hoe participatie – en participatievormen zoals de kinderraad – structureel functioneren binnen het gemeentelijk bestuur.</p>	<p>De participatie via een kinderraad kan zoals gezegd via een initiatiefvoorstel vorm krijgen. Hiermee wordt het mogelijk om als het ware te experimenteren met de kinderraad en dat heeft inderdaad geen structureel karakter. Dat kan ook niet als er niet eerst in de praktijk wordt ervaren door alle betrokkenen of het goed werkt en welke toegevoegde waarde het heeft. Dit zijn allemaal na te streven doelen en resultaten die horen in het initiatiefvoorstel en de uitwerking daarvan in de praktijk.</p>	-

IV AMBTSHALVE WIJZIGINGEN EN VERANTWOORDING

- Bij de terinzagelegging (van 4 december t/m 9 januari) is de participatieverordening zonder de koppeling met de omgevingswet-instrumenten voorgelegd.
- Het college heeft bij het terinzageleggingsverzoek besloten om de koppeling tussen de participatieverordening en de Omgevingswet (in deze fase nog) niet te maken.
- De motivatie voor dit besluit dat namens het college is meegegeven is dat zij met enige voorzichtigheid wil starten met de uitvoering van de participatieverordening door een stapsgewijze aanpak. En dat zij tijdens de periode van leren en verbeteren (van 1-2 jaar) wil onderzoeken in welke mate een koppeling van (hoofdstuk 2 van) de participatieverordening werkbaar is bij het maken, wijzigen of vaststellen van de omgevingsvisie, plannen en programma's (drie instrumenten in de omgevingswet).
- De koppeling met inwonersparticipatie (hoofdstuk2) zou betekenen dat de gemeente de participatie niet alleen bij de voorbereiding, vaststelling of wijziging, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van de omgevingsvisie, een omgevingsplan of programma's zou (moeten) regelen. En de koppeling met inwonersparticipatie zou impliciet betekenen dat er zou worden afgeweken van het bestaande beleid zoals vastgelegd in de 'Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023'
- Deze conflictering (in voorgaande bullet) ontstaat omdat de gemeente bij de vaststelling/wijziging van instrumenten wel altijd rekening houden met **de motiveringsplicht** van het Omgevingsbesluit -_artikelen 10.7 lid 2, 10.8 lid 2 en 10.2 lid 2.
Met andere woorden: bij de wijziging of vaststelling van de omgevingsvisie, een programma en het omgevingsplan, dient te worden aangegeven hoe uitvoering is gegeven aan het eigen participatiebeleid. En, zeker bij de vaststelling van het omgevingsplan is het van belang dat er volgens het eigen participatiebeleid wordt gehandeld en dat dit zorgvuldig wordt gemotiveerd bij de vaststelling van het omgevingsplan, omdat hiertegen beroep openstaat bij de ABRvS.
- Vanuit de optiek dat de participatie waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, overzichtelijk wordt geregeld, is ambtelijk advies uitgebracht naar het college van B en W om de participatieverordening specifiek van toepassing te laten verklaren op de participatie bij de voorbereiding van besluiten tot wijziging en vaststelling van gemeentelijke instrumenten onder de Omgevingswet:
  - a. omgevingsvisie of onderdelen daarvan, als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet;
  - b. programma's, als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet;
  - c. omgevingsplan of onderdelen daarvan, als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet.

Daarbij neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht zoals bedoeld in de artikelen 10.7, 10.8 en 10.2 van het Omgevingsbesluit in acht bij het toepassen van participatie zoals hierboven omschreven.

Ook blijft het vastgestelde participatiebeleid (Beleidsnota Participatie Omgevingswet gemeente Heeze-Leende 2023) van kracht voor het regelen van de participatie. In artikel 15 lid 1 van de verordening wordt dit als volgt geborgd:

“Het bestuursorgaan volgt de Beleidsnota Participatie Omgevingswet Heeze-Leende bij participatie voor de kerninstrumenten van de Omgevingswet, waarvoor de gemeente de participatieplicht draagt: omgevingsvisie, omgevingsplan en programma’s.”

- De participatieverordening zoals die ter vaststelling zal worden voorgelegd, is op basis van bovenstaande gewijzigd ten opzichte van de conceptversie die ter inzage is gelegd.
- Het beoogde effect hiermee: door de participatie bij deze kerninstrumenten in de verordening te regelen en het bestaande beleidskader van kracht te laten blijven, ontstaat één herkenbare werkwijze, worden verwachtingen beter gemanaged en wordt de participatie (zo veel mogelijk) uniform, transparant en navolgbaar ingericht.

BIJLAGEN:

4 ZIENSWIJZEN

FW: Zienswijze Participatie Gemeente Heeze-Leende

Van [REDACTED]
namens
Gemeente Heeze-Leende HL <postbus@heeze-leende.nl>

Datum Ma 05-01-26 14:26

Aan [REDACTED]

Deze heb ik zojuist geregistreerd onder nummer 447295 in ieder geval.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard worden op het gebied van bedrijfsvoering en werk & inkomen ondersteund door de Samenwerking A2-gemeenten

---

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 5 januari 2026 14:04
Aan: Gemeente Heeze-Leende HL <postbus@heeze-leende.nl>
CC: [REDACTED]

Onderwerp: Zienswijze Participatie Gemeente Heeze-Leende

T.a.v.

College van burgemeester en wethouders

Postbus 10.000

5595 GA Heeze

Datum: 16-12-2025

Koplopergroep Bedrijventerrein De Poortmannen Heeze

De Geestakkers 5a

5591 RC Heeze

Geacht College,

Namens de bezorgde ondernemers van bedrijventerrein De Poortmannen (Swaans Beton, Bumet, Van de Vin, Oldtimer BV, Hoekdak, Elektro De Groof en BM Interieurs) wordt met

deze brief aandacht gevraagd voor hun positie in het traject rondom de nieuwe participatievisie, -aanpak en participatieverordening van de gemeente Heeze-Leende. Op de webpagina over participatie wordt terecht benadrukt hoe belangrijk het is om samen te werken met inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties, maar ondernemers en specifiek de bedrijven op De Poortmannen komen daarin nog niet of nauwelijks in beeld.

Deze groep ondernemers op De Poortmannen onderschrijven de ambitie van de gemeente om te werken aan sterke en leefbare dorpen en buitengebieden, met duurzame betrokkenheid van de samenleving. Wij willen nadrukkelijk ook zelf een rol spelen in de toekomst van hun eigen bedrijventerrein en zien zichzelf als een belangrijk onderdeel van die lokale leefomgeving, onder meer vanwege hun bijdrage aan werkgelegenheid, bereikbaarheid, veiligheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. In de toelichting op de nieuwe participatieverordening wordt bovendien expliciet genoemd dat de gemeente de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen wil versterken, wat voor de ondernemers op De Poortmannen een extra reden is om zich nu te melden.

In de beschrijving van het huidige participatietraject wordt vooral gesproken over gesprekken met dorpsraden, verenigingen en maatschappelijke organisaties, alsmede over bijeenkomsten in de dorpshuizen. Wij constateren dat ons bedrijventerrein als zodanig geen herkenbare plek heeft gekregen in deze aanpak, terwijl de Wet Versterking Participatie juist beoogt dat "meer invloed van meer inwoners én ondernemers" leidt tot beter passend beleid. Wij ervaren dit als een gemiste kans: de kennis en ervaring van de bedrijven op het terrein blijven zo onderbenut, terwijl die kennis direct raakt aan thema's als mobiliteit, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, energie en duurzaamheid.

Wij vragen het college en de betrokken ambtelijke organisatie daarom om ons zichtbaar en structureel te betrekken bij de verdere uitwerking en uitvoering van de participatievisie, de participatieaanpak en de nieuwe participatieverordening. Concreet vragen wij om:

- Een gerichte uitnodiging aan de ondernemers op De Poortmannen (bijvoorbeeld via de Koplopergroep) voor vervolgbijeenkomsten en werksessies over participatie en de toekomstige inrichting van beleid dat het bedrijventerrein raakt.
- Een vaste plek voor vertegenwoordigers van De Poortmannen in relevante overlegstructuren of klankbordgroepen rondom de uitvoering en evaluatie van de participatieverordening.
- De mogelijkheid om samen met de gemeente te verkennen welke vormen van co-creatie, uitdaagrecht en andere participatie-instrumenten passend zijn voor een bedrijventerrein als De Poortmannen, zodat wij als ondernemers niet alleen worden geïnformeerd, maar daadwerkelijk kunnen meebeslissen en -doen.

Wij benadrukken dat wij een betrouwbare en constructieve partner voor de gemeente willen zijn. Wij zijn bereid tijd en energie te investeren in overleg, pilots en gezamenlijke projecten, mits er sprake is van een gelijkwaardige samenwerking met heldere verwachtingen over rollen, speelruimte en terugkoppeling. Door ons expliciet een plaats te geven in het participatietraject, sluit de gemeente aan bij de eigen ambitie om de participatiegraad van zowel inwoners als (sociaal) ondernemers te versterken en wordt het nieuwe beleid beter verankerd in de economische praktijk van Heeze-Leende.

Wij zien uw reactie en een voorstel voor vervolgstappen met belangstelling tegemoet en gaan graag in gesprek over hoe wij concreet kunnen bijdragen aan een toekomstbestendige participatiecultuur én aan een vitaal en veilig bedrijventerrein.

Met vriendelijke groet,

Niels van der Hulst Swaans Beton

Erik Niewerth Bumet

Bas van den Broek Van de Vin

Wilma van den Heuvel Oldtimer BV

Frank Janssen Hoekdak

Jack de Groof Elektro De Groof

Berry Boelens BMInterieurs

Marc Evers EE Labels

Met vriendelijke groet,

Ruud Klein Hofmeijer

Opgavemanager

VNO-NCW Co-creatie

[REDACTED]
<https://samenmeerrealiseren.nl/>

Zienswijze van de kernraad Strijp en de dorpsraden Leende en Sterksel op de concept participatieverordening gemeente Heeze-Leende 2026.

Vertegenwoordigers van de dorpsraad Leende, de dorpsraad Sterksel en de kernraad Strijp hebben sinds de zomer enthousiast bijgedragen aan de ontwikkeling van de participatieverordening. Wij waren positief over de brede insteek die gekozen was voor deze verordening, o.a. omdat ook de overheidsparticipatie en het uitdaagrecht werden meegenomen. De reikwijdte van de verordening ging bovendien verder dan het woon- en leefklimaat binnen de omgevingswet. De participatie zou ook gaan gelden voor andere terreinen, zoals het sociaal-cultureel domein. Bovendien betrof de conceptverordening het héle proces, vanaf het eerste begin van het meedenken over een beleidsvoornemen tot en met de uitvoering en de evaluatie van beleid. Daarbij is steeds duidelijk geweest dat de keuzes en beslissingen in dit traject voorbehouden zouden blijven aan de gemeenteraad.

We waren verheugd dat tijdens het traject gehoor werd gegeven aan ons voorstel om het uitgangspunt van participatie al toe te passen bij de ontwikkeling van deze verordening zelf. We kregen er gaandeweg vertrouwen in dat we als maatschappelijke partners samen met de gemeente het fundament konden leggen voor hernieuwde betrokkenheid bij gemeentelijk beleid.

Echter met het definitieve concept verdwijnt participatie in het kader van de omgevingswet nu ineens voor een periode van twee jaar uit deze verordening. Zo worden zaken zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan, de programma's en nog uit te werken visies op het landelijk gebied uitgesloten. Dat raakt belangrijke concrete initiatieven zoals het Centrumplan Leende, 50 woningen in Leende vóór 2030 en in Sterksel o.a. de gebiedsnotitie Vlaamseweg en de woningen op Kloosterhoeve. Het ambitieniveau van onze gemeente inzake participatie is hiermee fors gedaald. De inbreng vanuit kernraad en dorpsraden wordt zo op een nog lager pitje gezet. Dat valt o.i. niet te rijmen met het grote belang dat het college zei te hechten aan participatie als speerpunt in de bestuurlijke visie 2030.

Deze uitsluiting van het héle domein van de omgevingswet baart ons grote zorgen. Temeer omdat het gemeentelijk participatiebeleid voor plannen en projecten onder de omgevingswet, zoals door de raad vastgesteld in de 'beleidsnota participatie' van mei 2023, ook al zelden of nooit werd toegepast. De bepalingen over participatie in de vastgestelde omgevingsvisie hebben in de praktijk anders of soms zelfs averechts uitgepakt. En dat terwijl participatie bedoeld is om de kwaliteit van en betrokkenheid bij beleid te verhogen.

De redenen om participatie juist bij álle omgevingszaken voor een periode van twee jaar uit te sluiten ontgaat ons. Het is ons bekend dat de capaciteit van de gemeente beperkt is. Er zijn in de verordening dan ook voldoende waarborgen en vrijwel overal 'kan-bepalingen' opgenomen; geen dwingende regels, juist om te voorkomen dat dit traject onbedoeld zou kunnen ontsporen.

Participatie is een van de pijlers onder de Omgevingswet. De wet, die de gemeente nu verplicht tot deze verordening, heet niet voor niets "versterking van participatie op decentraal niveau". Wij roepen de raad daarom op om participatie binnen onze gemeente juist nú een serieuze kans te geven en níét akkoord te gaan met het voorstel om alle omgevingszaken gedurende 2 jaren uit te sluiten. Dat kan door de verordening in de eerdere volledige reikwijdte en samenhang te herstellen. In goed overleg met ons en andere participatiepartners kan dan conform artikel 2.4 tijdens de pilot bekeken worden welke onderwerpen onder de omgevingswet zich het best lenen om het werken met participatie gaandeweg samen in de vingers te krijgen. En maak dan ook duidelijk dat je in die pilot als raad zelf aan de knoppen wilt kunnen draaien, áls dat al nodig mocht zijn.

5 januari 2026

Piet Lucassen
namens dorpsraad Leende,
[redacted]
[redacted] Leende

Bas Huysmans
namens dorpsraad Sterksel,
[redacted]
[redacted] Sterksel

Hugo Greefhorst
namens kernraad Strijp,
[redacted]
[redacted] Strijp

zienswijze van IVN Heeze-Leende
op de concept participatieverordening gemeente Heeze-Leende 2026

Bij de start van deze bestuursperiode hebben we ‘Tien verbeterpunten voor de bestuurscultuur’ aangereikt. Want onder de omgevingswet zou participatie van cruciaal belang worden. We waren dan ook blij dat participatie aandacht kreeg in het ‘Raadsprogramma 2022-2026’. In de ‘Bestuurlijke visie 2030’ werd het zelfs één van de drie prioriteiten. Daarmee werd het belang van participatie nog eens onderstreept. Ook in de Omgevingsvisie stond dat inwoners en maatschappelijke organisaties aan een Omgevingstafel van het begin af aan zouden meedenken over het beleid. In de praktijk pakte het echter averechts uit. Organisaties werden zelfs uitgesloten van deelname aan een minimale Omgevingstafel van vijf inwoners.

In 2023 kregen we weer hoop. In mei werd de door de raad vastgestelde ‘Beleidsnota participatie gemeente Heeze-Leende’ gepubliceerd. Hierin werd de koninklijke weg voor het participatieproces onder de Omgevingswet beschreven en werden een aantal stevige beleidskeuzes gemaakt. In de praktijk werden deze procedures echter niet of nauwelijks gevolgd.

Toch hadden we als IVN ook goede ervaringen. We werden vaak betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. We konden meedenken over aanpassing van verordeningen. En we werden geraadpleegd bij de uitvoering en evaluatie van beleid. Maar soms ook weer helemaal niet. Participatie bleek een persoonsgebonden houding van medewerkers in plaats van structureel gemeentelijk beleid.

Toen onlangs bleek dat men begonnen was met de ontwikkeling van een Participatieverordening hebben we dan ook direct gemeld dat we hierin mee wilden denken en werken. We hebben er met succes voor gepleit om participatie nu tijdens dit ontwikkelproces daadwerkelijk toe te passen. En we hebben, samen met andere partners, dan ook volop verbetervoorstellen kunnen aanreiken.

Maar nu het definitieve concept voorligt zijn we teleurgesteld. Want het college heeft de hele Omgevingswet, dus ook de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de Programma’s en de uitwerking in Gebiedsvisies compleet uit dit concept geschrapt.

Er was in de ontwerp-verordening waaraan we bijgedragen hebben al rekening gehouden met een stapsgewijze ontwikkeling. Daarom was ook in vrijwel alle bepalingen opgenomen dat de gemeente per onderwerp kon kiezen óf en met welke diepgang participatie van toepassing zou zijn. Bij vrijwel elk artikel is een keuzemogelijkheid opgenomen. Bovendien kan de gemeente, indien nodig, altijd afwijken van de verordening. Daarmee is ingezet op maatwerk met voldoende waarborgen waardoor de beoogde participatie zich stap voor stap kan ontwikkelen en eigenlijk nooit kan mislukken.

Met het schrappen van de Omgevingswet met alles wat eraan vast zit uit het ontwerp voor deze verordening, is het ambitieniveau fors gedaald. De wet ‘Versterking van participatie op decentraal niveau’ dreigt op deze manier in Heeze-Leende uit te pakken als een verzwakking. Want zo zijn er alleen pilots mogelijk met de twee nieuwe zijtakken van participatie: het uitdaagrecht en de overheidsparticipatie. Maar de hoofdzaak, inwonersparticipatie in het kader van de Omgevingswet, waaronder ook het van meet af aan betrekken van organisaties en bedrijven bij nieuwe ontwikkelingen in onze woon- en leefomgeving, wordt hierdoor uitgesloten van deze nieuwe aanpak.

Daarom geven wij een constructief en weloverwogen advies: herstel de participatieverordening in haar oorspronkelijke, samenhangende en volledige reikwijdte, zodat participatie onder de Omgevingswet daadwerkelijk de plek krijgt die eerder beleidsmatig is toegezegd en die onze gemeente verder kan brengen. Wij blijven graag bereid om hierover mee te denken en samen te werken aan uitvoering van participatie die recht doet aan zowel ambitie als de mogelijkheden in de praktijk.

FW: zienswijze participatie verordening Heeze-Leende 2026

Van Gemeente Heeze-Leende HL <postbus@heeze-leende.nl>

Datum Do 08-01-26 14:39

Aan [REDACTED]

Zaaknummer 451415.

Van: [REDACTED]

Verzonden: donderdag 8 januari 2026 14:35

Aan: Gemeente Heeze-Leende HL <postbus@heeze-leende.nl>

Onderwerp: zienswijze participatie verordening Heeze-Leende 2026

Beste College van burgemeester en wethouders,

Graag zou ik een opmerking willen maken betreffende de conceptverordening Participatie, die nu ter inzage ligt.

De participatieverordening beschrijft zorgvuldig wat participatie is, welke participatievormen mogelijk zijn en hoe participatieprocessen verlopen (participatieplan, participatieladder, eindverslag). Juridisch en procedureel is dit correct en in lijn met de wet.

Wat echter ontbreekt in de verordening, is een duidelijke positionering van participatie binnen het gemeentelijk bestuur. De verordening maakt niet expliciet welke rol participatievormen vervullen in het bestuurlijke geheel, in welke beleidsfasen zij worden ingezet en hoe hun inbreng structureel wordt meegenomen in bestuurlijke afwegingen.

Dit wordt zichtbaar bij het voorbeeld van kinderparticipatie.

De verordening benoemt een kinderraad als mogelijke participatievorm. Daarmee is duidelijk dat kinderparticipatie kan plaatsvinden en dat de kinderraad een adviserende rol kan hebben richting het gemeentebestuur (trede 3 van de participatieladder). Het gemeentebestuur kan dit advies vragen en meewegen.

Tegelijkertijd is nergens vastgelegd:

- wanneer de kinderraad wordt betrokken;
- bij welke typen besluiten;
- in welke fase van beleid (voorbereiding, uitvoering, evaluatie);
- en of deze betrokkenheid structureel of slechts incidenteel is.

Daardoor blijft de kinderraad bestuurlijk gezien een optionele, ad-hoc inzetbare vorm, terwijl participatie wettelijk is verankerd als een structureel onderdeel van bestuurlijk handelen. Er is geen logische koppeling tussen concrete bestuurlijke processen (bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling, zoals de bouw van een nieuwe wijk met een school) en het betrekken van de kinderraad, juist als die processen kinderen direct raken.

Dit punt geldt niet alleen voor kinderparticipatie, maar voor participatievormen in het algemeen. Kinderparticipatie maakt het gemis echter extra zichtbaar, omdat hier wél een concrete vorm wordt genoemd, maar zonder dat die vorm een herkenbare plaats krijgt binnen het totale bestuurlijke proces.

met ander woorden:

De participatieverordening laat zien wat er aan participatie mogelijk is, maar maakt onvoldoende duidelijk hoe participatie – en participatievormen zoals de kinderraad – structureel functioneren binnen het gemeentelijk bestuur.

Ik ben erg benieuwd naar uw reactie hierop.

--

Met vriendelijke groet,

Betty van Zijl

[REDACTED]